

Vaikuttavien palvelujen ja menetelmien kansallisen valinnan periaatteista säätämistä tukevan parlamentaarisen seurantaryhmän kolmas kokous

Aika: 11 helmikuuta 2026 kello 14.15–16.15

Paikka: Eduskunta, kokoustila A116

Lisäksi mahdollisuus kuunnella alustuksia ja keskustelua etäyhteydellä.

Läsnä jäsenet ja varajäsenet:

puheenjohtaja, kansanedustaja, Pia Sillanpää, Perussuomalaiset r.p.

varapuheenjohtaja, kansanedustaja, Sari Sarkomaa, Kansallinen Kokoomus r.p. (saapui klo 14.30, siirtyi Teamsiin klo 16.04, poistui klo 16.14)

jäsen, kansanedustaja, Lotta Hamari, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. (siirtyi klo 15.58 Teamsiin)

jäsen, kansanedustaja, Hilikka Kemppi, Suomen Keskusta r.p. (siirtyi klo 15.11 Teamsiin)

jäsen, kansanedustaja, Bella Forsgrén, Vihreä liitto r.p. (saapui klo 14.23 Teamsiin, poistui 15.00)

jäsen, kansanedustaja, Anna Kontula, Vasemmistoliitto r.p.

Läsnä pysyvät asiantuntijat:

varajäsen, johtaja, Eveliina Pöyhönen, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö

päsihteeri, Maija Miettinen, Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE

päsihteeri, Hanna-Mari Jauhonen, Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto PALKO

Läsnä asiantuntijasihteerit:

erityisasiantuntija, Leini Sinervo, sosiaali- ja terveysministeriö

hallitussihteeri, Ida Hakanen, sosiaali- ja terveysministeriö

lakimies, Kaisa-Maria Kimmel, sosiaali- ja terveysministeriö

Läsnä muut asiantuntijat:

lääkintöneuvos, Sirkku Pikkujämsä, sosiaali- ja terveysministeriö

viestintäasiantuntija, Anne Koskela, sosiaali- ja terveysministeriö (Teamsissa)

Poissa:

jäsen, kansanedustaja, Henrik Wickström, Svenska folkpartiet i Finland r.p.

jäsen, kansanedustaja, Päivi Räsänen, Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.
jäsen, kansanedustaja, Harry Harkimo, Liike Nyt r.p.
pysyvä asiantuntija, osastopäällikkö Anna Cantell-Forsbom, sosiaali- ja terveydenhuollon
asiakkaat ja palvelut –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö

Käsitellyt asiat:

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 14.20. Todettiin läsnäolijat.
2. Todettiin edellisen kokouksen hyväksytyt pöytäkirja.
3. Hyväksyttiin kokouksen asialista.
4. Palveluvalikoiman periaatteiden hallituksen esitysluonnoksen lausuntopalaute ja keskeiset muutosehdotukset.

Lakimies Kaisa-Maria Kimmel (STM) esitteli keskeisen lausuntopalautteen ja siihen liittyvät muutosehdotukset.

Keskusteltiin vaikuttavuuden periaatteesta sosiaalihuollossa sekä sosiaalipalvelu-uudistuksen yhteydestä palveluvalikoiman periaatteiden valmisteluun. Keskustelussa nousi esille, että jatkossa voisi mahdollisesti olla niin, että laissa säädettäisiin sosiaalipalveluista nykyistä väljemmin, mutta samalla palveluvalikoiman periaatteena palveluilta edellytettäisiin vaikuttavuutta. Haasteena on se, että ei ole kansainvälistä tai kansallista tutkimusta, jonka avulla vaikuttavuutta olisi mahdollista osoittaa. Vaikuttavuutta sosiaalihuollossa on ylipäättään haastavaa mitata ja arvioida. Riskinä nähtiin, että juuri ne palvelut, joille on eniten tarve, karsiutuisivat pois. Kokemusperäisen ammatillisen tiedon huomioon ottamista pidettiin tärkeänä, mutta pohdittiin, millä tavalla se tullaan huomioimaan vaikuttavuuden arvioimisessa.

Virkavastauksessa todettiin, että tunnistetaan, että sosiaali- ja terveydenhuolto ovat erilaisia tieteenaloja. Vaikuttavuus sosiaalihuollossa ei tarkoita samaa kuin vaikuttavuus terveydenhuollossa, eikä tarkoitus ole arvioida sosiaalihuollon vaikuttavuutta terveydenhuollon menetelmin. Vaikuttavuustiedon puute sosiaalihuollossa on tunnistettu periaatteiden valmistelussa. On arvioitava, mikä on lähtötilanteessa riittävä näyttö vaikuttavuudesta. Jos tarve on vakava, riittää heikompi näyttö vaikuttavuudesta. Vaikuttavuuden edistäminen sosiaalihuollossa edellyttää pitkäjänteistä jatkotyöskentelyä periaatteiden tueksi ja myös uusia rakenteita. Sosiaalihuollon palvelu-uudistusta valmistellut työryhmä ehdottaa

sosiaalihuoltoon vastaavaa viranhaltijaa, jolla olisi myös vaikuttavuustyö vastuullaan, mikä vertautuisi terveydenhuoltolain 57 §:ssä säädetyn vastaavan lääkärin tehtävään.

Maija Miettinen (ETENE) toi esille, että ETENEn näkökulmasta periaatteista säätäminen on tärkeä askel eteenpäin. Lainsäädännössä on nykyisellään paljon enemmän periaatteita kuin nyt ehdotetut palveluvalikoiman periaatteet. Työtä tulee kuitenkin jatkaa myös periaatteista säätämisen jälkeen. Lämpileikkaavat periaatteet ihmisarvon loukkaamattomuus ja yhdenvertaisuus on tärkeä olla mukana, koska niiden tulee olla lähtökohta kaikessa priorisoinnissa. ETENEn, Palkon ja sosiaali- ja terveysministeriön järjestämässä kansalaiskyselyssä yhdenvertaisuus nousi vahvasti esille.

Keskusteluun nostettiin ehdotus, jonka mukaan vaikuttavuutta arvioitaessa otettaisiin huomioon soveltuvuus, tarkoituksenmukaisuus ja merkityksellisyys asiakkaalle ja hänen läheisilleen. Kysyttiin, miten vaikuttavuutta pystytään mittaamaan moniongelmaisten henkilöiden palvelupoluissa. Tuotiin esille, että terveydenhuollossa on pitkältä ajalta vaikuttavuustutkimusta ja rahoitusta verrattuna sosiaalihuoltoon. Vaikuttavuuden edistäminen sosiaalihuollossa vaikuttaa vaativan ennen kaikkea toiminnan muutosta. Keskustelussa esitettiin huoli siitä, että vaikuttavuutta ei tulla sosiaalihuollossa ymmärtämään siten kuin lainvalmistelussa on tarkoitettu. Toisaalta tuotiin esille, että sosiaalihuollossakin vaikuttavuutta on tärkeä kehittää, sillä voimavarat ovat aina rajalliset ja tavoitteena on tarjota ihmisille heidän tarvitsemansa palvelut.

Keskustelussa tuotiin esille, että hoitotyössä ei ole vastaavaa lääkäriä vastaavaa viranhaltijaa. Esille nousi hoitotyön ja hoitotieteellisen tutkimuksen suhde vaikuttavuuden periaatteeseen.

Virkavastauksessa todettiin, että periaatteiden soveltamisessa tulee tunnistaa, että asiakasryhmänkin sisällä voi olla erilaisia ryhmiä, joiden erityistarpeet tulee ottaa huomioon. Sosiaalihuollon lainsäädäntö edellyttää asiakkaan edun huomioon ottamista. Mahdollisia suosituksia ei tulisi soveltaa mekaanisesti, vaan suositukset tarjoaisivat arvokasta yhteen koottua tietoa siitä, mistä on näyttöä. Lainsäädäntö myös sallisi vaikuttavuuden tarkastelun kehittymisen. Terveydenhuollossa vaikuttavuuden arviointiin liittyy myös esimerkiksi hoitotiede.

Hanna-Mari Jauhonen (Palko) toi esille Palkon näkemyksen, että terveydenhuollon pykälässä mainittu hyvinvointihyöty laajentaa soveltamisalaa erityisesti vaikuttavuuden osalta. Palkon näkökulmasta hyvinvointihyödyn määritelmää

kaivataan perusteluihin. Suosituksia annettaessa tulee pystyä arvioimaan kaikkien palveluvalikoiman periaatteiden edellytysten täyttyminen.

5. Terveydenhuollon menetelmien arvioinnin ja päätöksenteon organisoitumismallit -selvitystyö

Neuvotteleva virkamies Hanna-Mari Jauhonen (STM) esitteli terveydenhuollon menetelmien arvioinnin selvitystyön. Selvitystyö on rajattu sellaisiin toimijoihin, joilla on lakisääteisiä tehtäviä.

Keskustelussa tuotiin esille, että selvityksessä ei ollut kaikkia suositustyötä tekeviä toimijoita ja huoli siitä, miten niille tulee käymään. Tuotiin esille huoli osaamisen säilyttämisestä ja kysyttiin, vähentäisivätkö vai lisääisivätkö ehdotukset byrokratiaa. Lisäksi kysyttiin kuntoutuksen arvioimisesta. Tuotiin esille, että HTA-arviointi on menetelmäkohtaista, ja toisaalta palveluvalikoiman periaatteiden jatkovalmistelussa on tarkoitus tarkastella juuri laajempia kokonaisuuksia.

Virkavastauksessa tuotiin esille, että ehdotettu koordinaatiotoiminto lisäisi aihe-ehdotusten vastaanottamista ja myös tehokkuutta palveluvalikoiman määrittelyssä. Mikäli näytön kokoaminen ja arviointitoiminta ei toimi hyvin, myös palveluvalikoiman määrittelytoiminta on tehotonta. Lisäksi virkavastauksessa todettiin, että kuntoutusmenetelmiä voidaan arvioida terveydenhuollon menetelmien arvioinnin viitekehyyksen mukaisesti. Tarvitaan erityyppistä tutkimusnäyttöä, jossa voidaan hyödyntää laadullista tai havainnoivaa tutkimusta. Aina ei esimerkiksi tarvitse käyttää kaksoissokokeeseen perustuvaa tutkimusasetelmaa.

6. Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan selvitystyö

Erityisasiantuntija Leini Sinervo (STM) esitteli sosiaalihuollon arviointi- ja suositustoiminnan selvitystyön kolme keskeistä työpakettia ja niiden etenemisen.

Keskusteluun nostettiin esille, että olisi hyvä osallistaa enemmän niitä tahoja, jotka tähän asti ovat tehneet arviointi- ja suositustoimintaa. Päällekkäistä toimintaa tulisi välttää vaikuttavuusarvioinnissa. Keskustelussa tuotiin esiin kysymys siitä, onko olemassa olevia sosiaalihuollon suosituksia tehty terveydenhuolto edellä. Keskustelussa todettiin, että sosiaalihuollon tarkastelu lääketieteen näkökulmasta ei tavoita sosiaalihuollon vaikuttavuutta.

Virkavastauksissa tuotiin esille, että selvitystyöhön on pyritty valitsemaan nimenomaan sosiaalihuoltoa koskevat suositukset. Vaikka osa suosituksista on

tehty terveydenhuollon näkökulmasta (Palko, Duodecim, Hotus), niissä on kaikissa mukana sosiaalihuolto. THL:n ja Itlan osalta selvityksessä on mukana vain sosiaalihuoltolähtöisiä suosituksia. Tuotiin myös esille, että kansainvälisesti on kehitetty monitieteistä social intervention assessment -viitekehystä.

7. Virkaehdotus tiekartaksi palveluvalikoiman periaatteiden toimeenpanoon

Lääkintöneuvos Sirku Pikkujämsä (STM) esitteli palveluvalikoiman periaatteiden toimeenpanon etenemistä ja tiekarttaa.

Keskustelussa tuotiin esille, että on tärkeää panostaa ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen sekä vaikuttavuusnäytön ja -arvioiden saamiseen siltä osin.

Virkavastauksessa todettiin, että asia on tärkeä ja sitä on pohdittu sosiaali- ja terveysministeriössä. Asia liittyy hyvinvointitalousajatteluun, mutta vaatii myös uutta tietopohjaa.

8. Muita asioita ei ollut.

9. Sovittiin, että seuraava kokous pidetään syyskaudella syyskuussa jokin tiistai- tai keskiviikkoiltapäivä. Sihteeristö lähettää kokouskutsut.

10. Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.17.